

Monumentnummer*: 516743

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 11 september 2000
Kadaster deel/nr 82880/179

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*					
Arnhem	Arnhem	Gelderland					
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Transformatorplein	30			6827 AC	Arnhem		
Transformatorplein	32			6827 AC	Arnhem		
Van Oldenbarneveldtstraat	94 A	A		6827 AN	Arnhem		
Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel		
Arnhem	D				5688		

Omschrijving**

Inleiding

HEFTOREN annex WERKPLAATS van het voormalige P.G.E.M. onderstation te Arnhem, thans in gebruik als kantine respectievelijk werkplaats bij de gemeentelijke Dienst Milieu en Openbare Werken. Het object is in 1927-1929 gebouwd naar ontwerp van ingenieur H. Fels in Nieuwe Haagse School-stijl.

Het gebouw heeft een L-vormig grondplan. Het voormalige heftoren bevindt zich in de korte en hoge vleugel aan de Van Oldenbarneveldtstraat. Door het gebouw liep van oost naar west een spoorlijn waarop zware onderdelen werden aangevoerd die door een hijsmechanisme (twee ijzeren hijsbalken met loopkat) op lorries werden gehesen. De werkplaats was en is ondergebracht in de lagere tweelaags vleugel ten zuiden van het hijsgebouw. De werkplaats is met de voorgevel georiënteerd naar het binnenterrein. De personeelsingang is voorzien van een gebeeldhouwde sluitsteen van Gijs Jacobs van den Hof. De gemoderniseerde gedeelten van de werkplaats ten westen van de hoofdingang (loodsen) en ten zuiden van het heftoren (kantine) komen niet voor bescherming in aanmerking.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Omschrijving

Bedrijfsgebouw op L-vormig grondplan bestaande uit een hoog kubisch HEFTOREN en een lagere tweelaags WERKPLAATS met kelder. Beide vleugels hebben een plat dak met betonnen daklijst op klossen. De gevels zijn opgetrokken in gele en rode baksteen en gemetseld in Noors verband met verdiepte voegen.

De VOOR- en ACHTERGEVEL van de HEFTOREN zijn identiek ingedeeld. Beide hebben in de eerste bouwlaag een hoge bedrijfsdeur met een moderne invulling. Deze voormalige bedrijfsdeuren liggen in het verlengde van elkaar. De dagkanten zijn afgerond en voorzien van natuurstenen accenten onder de betonnen lateien. Naast de bedrijfsdeur bevindt zich een grote rechthoekige vensteropening met een meerruits stalen raam. Hierboven bevinden zich twee vensterstroken van acht openingen gescheiden door muurdammen met respectievelijk achtruits ramen (horizontale tussenstrookjes) en vierruits ramen.

Tegen de LINKER ZIJGEVEL rijst vanuit het dak van de werkplaats een lagere rechthoekige uitbouw op, met zowel in de voor- als in de achtergevel een rond licht.

Het oorspronkelijke gedeelte van de VOORGEVEL van de werkplaats (gericht naar het binnenterrein) is zes traveeën breed. De linker travee heeft in de eerste bouwlaag drie gekoppelde verticale vensterstroken. Rechts hiervan bevinden zich in de eerste bouwlaag vier bedrijfsdeuren onder doorgaande betonnen latei, en in de tweede bouwlaag vier rechthoekige vensters met vijfuits verdeling. De rechter travee heeft in de eerste bouwlaag een personeelsingang: dubbele houten rondboogdeur met twee verticale raamstroken en weldorpel, bakstenen rondboogportiek met afgeronde hoeken en geboorte- en sluitsteen van basaltlava. Op de door Gijs Jacobs van den Hof gebeeldhouwde sluitsteen is een vrouwenhoofd afgebeeld. In de torenachtige opbouw boven de ingang bevindt zich een hoog rechthoekig trappenhuisvenster met twee natuurstenen tussendorpels en twee smalle muurdammen. De negen verticale raamstroken hebben gekleurd glas-in-lood in geometrische patronen.

Het INTERIEUR van de HEFTOREN bezit als restant van een hijsinstallatie twee ijzeren liggers met het opschrift: "Figuee Haarlem Holland. Hefvermogen 20.000 kilo. No. 1501 1928". De loopkat is verwijderd.

Waardering

Voormalige HEFTOREN annex WERKPLAATS uit 1927-1929 van het voormalige P.G.E.M. onderstation te Arnhem.

- Van architectuurhistorische waarde als goed en grotendeels gaaf voorbeeld in exterieur van een industrieel gebouw in Nieuwe Haagse School-stijl van ir H. Fels. Kenmerkend zijn de in- en uitspringende blokvormige bouwmassa's, de horizontale banden, het kettingverband, de verdiepte voegen en het goede materiaalgebruik en ornamentiek (stalen ramen, lijsten, lekdorpels en stenen van basaltlava, gevelsculptuur van Gijs Jacobs van den Hof).

- Van stedenbouwkundige waarde als essentieel onderdeel van het grotendeels behouden onderstation in Arnhem, waarin het pand vanwege de omvang van bijzondere betekenis is voor het aanzien van het industriegebied 't Broek en omgeving.

- Van cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van de technische ontwikkeling van de elektriciteitsvoorziening en als zodanig een zeer waardevol en, als onderdeel van het onderstation, zeldzaam overblijfsel van industriële architectuur.

Hoofdcategorie

Subcategorie

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Boerderijen, molens en bedrijven
Weg- en waterbouwkundige werken

Industrie
Bedieningsgebouw

Werkplaats
Heftoren